

UNIVERZITA KARLOVA

FILOSOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA PEDAGOGIKY

Posudek rigorózní práce

Autorka rigorózní práce: Mgr. Markéta Lindová

Téma rigorózní práce: *Životní událost a její význam pro volbu a realizaci sociálně pedagogické práce*

Oponent rigorózní práce: PhDr. Daniela Sedláčková, Ph.D.

Rigorózní práci nazvanou *Životní událost a její význam pro volbu a realizaci sociálně pedagogické práce* prezentuje 123 stran textu, následuje seznam literatury uvádějící 48 položek (25 tištěných, 23 elektronických zdrojů a 7 příloh). Věcný obsah posuzovaného textu se dělí na Teoretickou část, obsahující 5 kapitol, a Empirickou část, čítající 3 kapitoly, po kterých následuje diskuse a závěr. Zvolené organizační členění práce je obvyklé a po formální stránce v pořádku.

Autorka práce, Mgr. Markéta Lindová, vybrala pro rigorózní práci originální téma, které je společensky zajímavé a prospěšné - životní událost. Zabývá se hledáním klíčových událostí, které mohly sehrát stěžejní roli při rozhodování sociálních pedagogů zvolit pomáhání v sociálních službách jako celoživotní profesi. Tématem životních událostí a jejich významem se autorka práce zabývá dlouhodobě. Ve svých šetřeních, uskutečněných v rámci zpracování své rigorózní práce, navazuje na práci diplomovou.

Předmět badatelského záměru je reflektován v cílech práce, cituji: Rigorózní práce: „...klade si za cíl ukázat, jakou roli hraje životní událost při volbě a realizaci sociálně pedagogické profese.“ (s.13) a cílem: „...rigorózní práce bylo na základě reflexe vlastní praxe a analýzy odborné literatury a zpracování příběhů respondentů najít souvislosti mezi přítomností určité události v osobním životě a následným rozhodnutím věnovat se pomáhání klientům v oblasti sociální práce.“ (abstrakt)

Teoretická část práce je vytvořena na základě analýzy odborné literatury a dalších zdrojů, v šesti kapitolách teoretické části autorka zpracovala okruhy úzce související s výzkumným šetřením.

Základní pojmy, které se vztahují k problematice sociálně pedagogické práce a filosofický kontext utváření životního konceptu autorka vymezuje v první kapitole.

V kapitole druhé se autorka zaměřuje na obsah pojmu životní událost – jak v perspektivě interdisciplinární, tak metodologické.

Problematika utváření vzorců životních drah, charakterizovaných čtyřmi základními dimenzemi (délka, šířka, výška a váha) a charakteristika jedinečnosti životního vzorce je zpracována v kapitole třetí.

Osobní hodnoty v kontextu vytváření životních vzorců, včetně konkrétního zaměření na osobní a profesní hodnoty sociálního pedagoga, autorka zařadila do čtvrté kapitoly. V rámci historického kontextu je pozornost věnována roli hodnot v lidském životě a jejímu podílu na utváření životních vzorců. Nastíněna je zde též problematika svědomí jedince.

Pátá kapitola obsahuje zamyšlení autorky nad prožitými událostmi jedince a jejich vlivem na výkon sociálně-pedagogické práce. Prostřednictvím přirovnání ke kartám a zrcadlu je ilustrován determinující vliv osobního života na výkon profese.

Závěrečná šestá kapitola teoretické části práce logicky ústí v otázku zpětného vlivu (zpětného rázu) výkonu sociálně pedagogické práce na formování vývoje osobního života pomáhajícího. Upozorňuje na zneužití moci vychovatele i na jeho konfrontaci s pocitem vlastní bezmoci.

Empirická část

Cíl empirické části není explicitně uveden, ale lze ho vyvodit z následujících textů: "...pomocí zkoumání životních situací nechat vystoupit konkrétní životní události respondentů, klíčové i vedlejší a poukázat na jejich vliv a... nechat tak vyplynout svébytné, originální vzorce, podle nichž respondenti žijí svůj život". (s.64) Cílem empirického výzkumného šetření bylo najít možné souvislosti mezi přítomností určité události v osobním životě a následným rozhodnutím věnovat se pomáhání klientům v oblasti sociální práce. Záměrem autorky bylo poukázat srovnáním různých životních vzorců a životních drah na podobnosti a rozdíly.

Cílem výzkumu bylo exponovat životní příběhy a názory skupiny pracovníků a poukázat na možné souvislosti životních událostí a profesních drah sociálních pedagogů a pedagožek. K realizaci výzkumného biografického šetření autorka využila adekvátních nástrojů - kvalitativní strategii výzkumu, metodu narativního polostrukturovaného rozhovoru a pozorování. Sběr dat probíhal od dubna 2017 do prosince 2018. Výzkumný vzorek tvořilo 50 respondentů - sociálně pedagogických pracovníků - z pěti sociálně pobytových zařízení, data byla zpracována metodou otevřeného kódování. Analýza získaných dat byla provedena pomocí kódovací techniky zakotvené teorie. Vysokou úroveň provedení dosvědčuje tabulka kategorií a kódů, zařazená v příloze práce. Na základě výsledků provedeného výzkumu vyplynulo, že klíčová životní událost plní funkci výhybky v životní dráze člověka, a různé životní události mají za následek vytvoření podobných životních vzorců. Dominantní část výzkumného šetření spatřuji v biografickém výzkumu metodou konstantní komparace, kdy se autorce podařilo realizovat pozorování i hledání rozdílů a podobností ve všech rovinách práce s daty. Dále byla provedena analýza a v rámci otevřeného kódování přiřazeny indukční kódy. Specifikována byla rovněž sociálně - pobytová služba - domovy se zvláštním režimem. Oceňuji pečlivou a podrobnou interpretaci dat.

K obsahu práce mám dílčí připomínky, které však nediskvalifikují práci v celém nahlížení. K těmto připomínkám nechť se autorka vyjádří při obhajobě práce. Dílčí nedostatky rigorózní práce spatřuji v pochybeních v práci s citačním aparátem, které se projevují ve 4 oblastech:

- zdroje nejsou uvedeny v souladu s požadovanou normou: s.8, s.11, s.15, s.25
- chybějící zdroje v seznamu elektronických zdrojů: s.31, s. 33, s.14-17, 20-23
- chybějící čísla stran u přímých citací: s. 16, 19, 20, 29, 36, 50, 53
- autoři, v textu citování, nejsou uvedeni v seznamu zdrojů: s.15, 23, 25, 36, 37, 40, 41, 53, 59
- chybějící citace: s. 54-58, s.61-63

Otázky k obhajobě:

1. Na s. 65 jsou uvedeny čtyři výzkumné otázky, v diskusi nad výsledky výzkumu na s. 111- 114 je jich uvedeno pět. Vysvětlete, prosím.
2. Jaké typy životních událostí, plynoucích z výsledku výzkumu, považujete za zásadní v sociálně pedagogické práci?
3. Co pokládáte za hlavní přínos výzkumu?
4. Jaké vidíte možnosti aplikace výsledků Vašeho výzkumného šetření do praxe?

Závěr

Lze konstatovat, že se autorce podařilo naplnit stanovené cíle, ze zpracování výzkumného šetření vyplývá, že se autorka v řešené problematice orientuje. Za dílčí nedostatek předložené rigorózní práce považuji práci s citačním aparátem.

Práci doporučuji k obhajobě a po adekvátním zodpovězení předložených otázek je možné hlasovat o udělení titulu PhDr.

V Praze 11. 2. 2021

PhDr. Daniela Sedláčková, Ph.D.